

УДК 811.111'25

DOI 10.32999/ksu2413-3337/2019-36-32

**ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВІДТВОРЕННЯ
БЕЗОСОБОВИХ ФОРМ АНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
(НА МАТЕРІАЛІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ)**

Микитюк Ірина Михайлівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
imykytiuk@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4502-7605

Казюра Ксенія Валентинівна,
магістрант кафедри лінгвістики та перекладу
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Стаття присвячена аналізу способів трансляції безособових форм англійського дієслова українською мовою. Адекватне тлумачення досліджуваних дієслівних форм у художньому тексті пов'язане з певними труднощами, подолання яких є запорукою повноцінного перекладу. Досягнення комунікативної еквівалентності текстів оригіналу та перекладу неможливе без звернення до перекладацьких трансформацій на лексичному, граматичному та стилістичному рівнях.

Ключові слова: безособові форми дієслова, переклад, перекладацькі трансформації.

**TRANSLATION TRANSFORMATIONS IN THE PROCESS OF RENDERING ENGLISH
NON-FINITE VERB FORMS INTO UKRAINIAN (BASED ON THE LITERARY TEXT)**

Mykytiuk Iryna Mykhailivna,
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Communicative Linguistics and Translation
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
imykytiuk@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4502-7605

Kaziura Kseniya,
Graduate Student
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

The article explores the ways of translating English non-finite verb forms into Ukrainian. Since they do not have direct correspondences in the Ukrainian language, proper interpretation of these verb forms in a literary text translation involves certain difficulties and only the translator's creative approach may result in an adequate translation. The topicality of the topic under research is stipulated by the necessity to study different language phenomena, grammatical in particular, on the basis of contrastive analysis of unrelated languages with the aim of revealing their common features and distinctive peculiarities, as well as by the general tendency of modern translation studies to search for the most efficient ways to overcome translation challenges at different language levels. Translation scholars acknowledge the conventional nature of division of translation transformations into grammatical, lexical and stylistic ones, since vocabulary, grammar and stylistics are closely interrelated in every language. The ways of translation of English non-finite verb forms into Ukrainian are conditioned by the lexical scope and stylistic loading of the units under analysis. On the grammatical level the process of English non-finite verb forms translation may involve: substitution (to meet – познайомився; repeating – повторювала; not worrying – незважаючи); complex transformation (substitution and addition: to die – на певну загибель); addition (speeding – перевищення швидкості); omission. Lexical transformations in the process of English non-finite verb forms translation are limited to modulation (to eat – заробляти на життя) and holistic transformation (Let it pass – Hexай буде по-твоєму). Antonymic translation (made her bring up the rear – не дозволяли їй виправитися наперед) was traced on the lexical-grammatical level. Stylistic transformations are represented by expressivation (scanning – нишпорення; throwing – тринькати). Communicative equivalence of the source and target texts may be attained only by way of applying translation transformations on lexical, grammatical and stylistic levels.

Key words: non-finite verb forms, translation, translation transformations.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Перекладацька діяльність сприяє поширенню духовних скарбів світової культури та безпосередньо дотична до процесу обміну думками між різними народами. Успішність діяльності перекладача визначається досконалим володінням мовою оригіналу та мовою перекладу на семантичному та граматичному рівнях, а також лінгвокраїнознавчими, лінгвокультурними фоновими знаннями. Ретельна увага до деталей вихідного тексту уможливує адекватне відтворення індивідуальних особливостей стилю автора тексту оригіналу. В Україні, як зазначає Т. В. Шмігер, «переклад почали розглядати як націєтворчий чинник, як чинник утвердження українства» [11, с. 24].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Грамматична площина текстів оригіналу та перекладу привертає увагу багатьох науковців (праці І. О. Алексєєвої, С. В. Баранової, Є. І. Гороть, К. О. Гузєєвої, В. І. Карабана, І. В. Корунця, Я. Й. Рецкера, В. С. Слеповича, А. Б. Фьодорова тощо). Дослідники вивчають шляхи відтворення тих граматичних явищ англійської мови, які не мають відповідників в українській мові, до яких, зокрема, належать безособові форми англійського дієслова як конструкції вторинної предикації. Окремі розвідки присвячені розгляду особливостей перекладу дієприкметника (С. А. Остапенко) [8], інфінітивних конструкцій (Т. М. Кравченко, Ю. Пагутяк) [5] тощо.

Матеріал дослідження способів трансляції англійських безособових дієслівних форм українською мовою у сучасних наукових студіях різниться. Так, М. О. Кузнецова [6] вивчає особливості відтворення англійськомовних граматичних явищ українською мовою на матеріалі науково-технічних текстів, А. А. Калита та Д. А. Лазуренко [2] на тому ж матеріалі висвітлюють роль трансформацій у процесі перекладу, Л. О. Ярова [13] аналізує способи відтворення українською мовою граматичних особливостей англійськомовних міжнародних документів, І. В. Каширіна й К. В. Тарасенко [10] здійснюють дослідження специфіки перекладу безособових форм англійського дієслова українською мовою на матеріалі текстів медичної галузі.

Розглядаючи способи адекватного тлумачення українською мовою безособових форм англійського дієслова, В. О. Карлова доходить висновку про важливість збереження значення безособової форми та максимально адекватної трансляції її форми та змісту, що неможливо без застосування перекладацьких трансформацій [4, с. 97]. Дослідники К. В. Тарасенко й І. В. Каширіна до характерних рис перекладацьких трансформацій відносять їхній «міжмовний характер і спрямованість на досягнення адекватності перекладу» [10, с. 42].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю вивчення різноманітних мовних явищ, граматичних зокрема, на основі зіставного аналізу різноструктурних мов із метою виявлення їхніх спільних рис та специфічних особливостей, а також загальними тенденціями сучасних перекладознавчих студій до пошуку найоптимальніших шляхів подолання різнорівневих труднощів перекладу. Як наголошує О. А. Остроушко, різноманітність дослідницьких підходів до перекладацької діяльності зумовлює «необхідність накопичення дослідницьких матеріалів щодо узагальнення безпосередньо перекладацької практики» [9, с. 232].

Формулювання цілей статті. Метою

статті є аналіз способів відтворення безособових форм англійського дієслова (інфінітива, дієприкметника, герундія) українською мовою. Адекватне тлумачення зазначених дієслівних форм пов'язане з певними труднощами, подолання яких є запорукою повноцінного перекладу. Досягнення окресленої мети передбачає розв'язання таких завдань: розкриття загальних характеристик безособових форм англійського дієслова; аналіз способів перекладу інфінітива, дієприкметника, герундія з англійської на українську мову.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Теоретики та практики перекладацької діяльності визначають певну умовність поділу перекладацьких трансформацій на граматичні, лексичні та стилістичні, оскільки лексика, граматики та стилістика у кожній мові перебуває у щільному взаємозв'язку. З огляду на це, особливості відтворення англійських граматичних форм і конструкцій українською мовою значною мірою визначаються їхнім лексичним наповненням та стилістичним навантаженням. Крім того, художній переклад є «засобом культурного ознайомлення зі світом, розширення колективної пам'яті людства, чинником культури» [1, с. 7].

Структурна організація висловлювань англійською та українською мовами збігається вкрай рідко. Для адекватного відтворення смислу оригіналу та збереження норм мови перекладу необхідне застосування граматичних трансформацій [3, с. 18]. До граматичних перекладацьких трансформацій, за В. І. Карабаном, відносимо: перестановку (пермутацію); заміну (субституцію); додавання; вилучення; комплексну трансформацію, яка залучає декілька простих трансформацій граматичних форм [3, с. 18–20].

На важливості стилістичних трансформацій наголошують Л. П. Науменко й А. Й. Гордєєва, зазначаючи, що завдяки цим трансформаціям перекладач зміщує стилістичні

акценти, нейтралізує або актуалізує відтінки значення на конотативному рівні, адаптує мову тексту оригіналу до стилістичних норм мови перекладу. Стилiстичні перекладацькі трансформації включають: логізацію, експресивацію, модернізацію та архаїзацію [7, с. 32].

Безособові форми дієслова позначають другорядні дії або процеси, які співвідносяться з діями або процесами, вираженими особовою формою дієслова (*stopped talking*: *stopped* – основна дія; *talking* – другорядна дія); *stopped to talk*: *stopped* – основна дія; *to talk* – другорядна дія). Ці дієслівні форми мають подвійну природу: іменну (*nominal*) та дієслівну (*verbal*): *Participle I and II = verb + adjective* (*a speeding car, a broken cup*); *Gerund/Infinitive = verb + noun* (*fond of drawing, unable to draw*). Безособові форми англійського дієслова не виражають особу, число, спосіб, проте мають такі категорії: аспект (*Indefinite – Continuous*); співвіднесеність (*Non-Perfect – Perfect*); стан (*Active – Passive*).

Розглянемо трансформації, які застосовує перекладач Л. Маланчук у процесі трансляції безособових форм англійського дієслова, що зафіксовані у тексті роману І. Шоу «Нічний черговий» (*I. Shaw. Nightwork*).

У незначній кількості випадків форми інфінітива у вихідному та цільовому текстах збігаються. Так, англійський інфінітив (неозначений, активний стан) перекладається українською інфінітивом дієслова: *I had always wanted to travel* [14, p. 40] – *Мені завжди хотілося подорожувати* [12, с. 28]. Проте, збіг граматичної форми у тексті оригіналу та перекладу може супроводжуватися лексичною трансформацією модуляції: *I had plenty of time to do it* [14, p. 14] – *Я маю доволі часу, щоб поміркувати про своє майбутнє* [12, с. 12]. Прийом цілісного перетворення ілюструє такий приклад перекладу інфінітива у складі конструкції «складний додаток»: *‘Let it pass,’ I said. ‘For the moment’* [14, p. 92] – *«Нехай буде по-твоєму», – ухилився я від ствердної відповіді* [12, с. 62].

Наведемо приклади граматичної трансформації заміни. Англійський інфінітив як частина складеного дієслівного присудка перекладається українською повнозначним дієсловом у минулому часі, коли інфінітив сполучується з дієсловом у минулому часі: *... I had happened to meet a bookie in a bar* [14, p. 3] – *... я несподівано познайомився з букмекером* [12, с. 5]. Англійський інфінітив може перекладатися українським дієприслівником: *I didn't bother to take off my overcoat* [14, p. 30] – *Я, навіть не знімаючи пальта, ...* [12, с. 22]; українським іменником (трансформація номіналізації): *... was it the character of thousands of citizens of Pompeii to be mummified in a flood of lava?* [14, p. 15] – *Хіба характер був причиною*

загибелі у потоці лави тисяч жителів Помпеї? [12, с. 13].

Трансформація додавання у наступному прикладі супроводжується прийомом модуляції значення англійського інфінітива: *I only do this to eat* [14, p. 23] – *А цим займаюся, щоб заробляти на життя* [12, с. 18].

Перекладач подекуди застосовує трансформацію вилучення англійського інфінітива у перекладі українською: *I had to wait for at least ten rings before the connection came through* [14, p. 29] – *Пролунало не менше десяти гудків, перш ніж хтось озвався* [12, с. 21].

Найчастіше трапляються приклади комплексних трансформацій, таких, як заміна та додавання: *... the hero is killed eventually because of a flaw in himself that permitted him to leave a shipload of poor beggars to die* [14, p. 14] – *... герой гине тільки тому, що через душевну надломленість покинув корабель з бідняками на певну загибель* [12, с. 13]; заміна та перестановка: *... there would be no useful information to be found* [14, p. 32] – *... він не одержить там ніякої корисної інформації* [12, с. 23]. Останній приклад ілюструє також лексичну трансформацію модуляції значення: *знаходити* → *отримувати*.

Антонімічний переклад, який є найінтенсивнішим виявом прийому смислового розвитку поняття, спостерігаємо у такому прикладі перекладу англійського інфінітива у складі конструкції «складний додаток»: *... her parents made her bring up the rear on all descents* [14, p. 6] – *... батьки не дозволяли їй вириватися наперед* [12, с. 7].

Англійський дієприкметник теперішнього часу може перекладатися українським дієприслівником теперішнього часу недоконаного виду, який є повним відповідником англійської лексики: *... I thought, waiting* [14, p. 29] – *... подумав я, чекаючи* [12, с. 21]. Переклад може супроводжуватися перестановкою: головного та підрядного речень у цільовому тексті: *I sealed the envelopes, grimacing at the taste of the glue as I licked the flaps* [14, p. 31] – *Крувлячись від бридкого смаку клею на язиці, я запечатував конверти* [12, с. 23]; локалізації обставини способу дії: *I had shaken my head, smiling* [14, p. 54] – *Посміхнувшись, я заперечливо похитав головою* [12, с. 37].

На вибір лексичного відповідника часто впливає мовне оточення певної лексичної одиниці та актуалізоване нею значення. Так, наприклад, у двох наведених нижче реченнях уживається та сама безособова дієслівна форма – *preparing*, проте в першому випадку вона перекладається як «обмірковуючи», а у другому – як «готуючи»: *... preparing my bets for the next day* [14, p. 1] – *... обмірковуючи ставки на наступний день* [12, с. 4]; *... preparing the previous day's accounts for the day*

staff [14, p. 1] – ... готуючи для денної зміни рахунки за минулий день [12, с. 4].

Трансформацію заміни (номіналізацію) ілюструє приклад перекладу англійського дієприкметника теперішнього часу українським іменником: ... the radar scanning the night sky [14, p. 4] – ... нишпорення радарів у нічному небі [12, с. 5]. Зазначимо також, що у наведеному прикладі застосовано стилістичну трансформацію експресивації. Оскільки іменник нишпорення належить до розмовного реєстру української мови і, здебільшого, вживається образно, український переклад набуває додаткового емоційно-експресивного забарвлення. Іншим прикладом застосування прийому експресивації слугує таке речення: *The fat man took a creased sheet of paper from his pocket ...* [14, p. 35] – Здоровань дістає з кишені зіжмаканий папірець [12, с. 25].

Трансформацію заміни зафіксовано і у прикладі перекладу англійського дієприкметника службовою частиною української мови – підрядним допустовим сполучником: *She kissed me then, not worrying who might be at a window* [14, p. 14] – Потім вона мене поцілувала, незважаючи на те, що хтось міг дивитись у вікно [12, с. 12].

Проілюструємо трансформацію додавання у перекладі англійського дієприкметника: ... enjoying a conversation with the manager [14, p. 37] – ... відчуваючи насолоду від розмови з управителем [12, с. 27]; ... you look marooned [14, p. 52] – ... ви мені нагадуєте покинутого на безлюдному острові [12, с. 36].

Наведемо приклад вилучення дієприкметника з тексту перекладу: *I stared silently at the bills spread out on the table* [14, p. 30] – Якийсь час я мовчки дивився на гроші [12, с. 22].

Англійський дієприкметник минулого часу у функції означення, розташований у препозиції до означуваного слова, перекладається майбутнім часом українського дієслова (застосовано комплексну трансформацію): *I predicted to myself that there would be a broken leg in the family one of these days* [14, p. 5] – У думці я був певен, що невдовзі хтось із сім'ї неодмінно зламає собі ногу [12, с. 6]. Трансформації перестановки та заміни спостерігаємо у такому прикладі: *Given half a chance, every man becomes the hero of his own detective story* [14, p. 38] – Кожна людина при нагоді стає героєм власного детективного роману [12, с. 27].

Переклад англійського герундія також відбувається із застосуванням граматичної трансформації заміни. Так, у складі складеного дієслівного аспектного присудка після дієслова, що позначає тривалість дії, герундій перекладається українською: минулим часом дієслова: *As our mother kept repeating ...*

[14, p. 64] – Мати часто повторювала ... [12, с. 44]; теперішнім часом дієслова: *I noticed that he kept rubbing the side of his jaw with the palm of his hand* [14, p. 78] – Я помітив, що час від часу він мне долонею підборіддя [12, с. 53]; інфінітивом: *I kept looking for a wink* [14, p. 79] – Весь час я сподівався побачити якесь її підморгування [12, с. 54]. Український інфінітив вживається також і для перекладу англійського герундія як частини складеного дієслівного аспектного присудка після дієслова, що позначає завершення дії: *Oh, Douglas, stop acting like a character in a book* [14, p. 5] – Дугласе, перестань удавати з себе літературного героя [12, с. 7]. Герундій у функції означення може перекладатися українською іменником: *I didn't relish the idea of watching him play the role of the dutiful father* [14, p. 88] – ... я не сподівався великого задоволення від споглядання Хейла в ролі дбайливого батька [12, с. 60], а у функції обставини супутньої дії – українським прислівником: *'Yes,' she said, without smiling* [14, p. 78] – «Так», – сказала вона серйозно [12, с. 53].

Наведемо приклад перекладу неозначеної форми герундія у пасивному стані українським іменником; у наведеному перекладі застосовано прийом модуляції: *He pays for his cowardice in the end by being killed himself* [14, p. 14] – Зрештою він запламує за боягузтво власним життям [12, с. 12]. Модуляцію значення у наступному прикладі спостерігаємо у напрямку: приїжджати → ступити на: *I had no intention of arriving economically drunk when I set foot on European soil* [14, p. 94] – Я не мав на меті ступити на європейську землю, напившись на дурняка [12, с. 63-64].

Комплексну трансформацію спостерігаємо у такому прикладі перекладу англійського герундія. Зміна порядку слів у реченні супроводжується заміною частини мови (герундій → дієприслівник) та заміною члена речення (підмет → обставина способу дії): *'I haven't the faintest idea,' I said. Not stuttering was a triumph* [14, p. 23] – «Не маю уявлення», – відказав я, не заїкнувшись. Це був мій триумф [12, с. 18].

У наступному фрагменті використано прийом додавання: *I was stopped for speeding in Maryland* [14, p. 76] – У Меріленді мене за перевищення швидкості зупинив поліцейський [12, с. 52].

Випадок вилучення англійського герундія з тексту українського перекладу ілюструє наступний приклад: *I couldn't help beginning to feel resentful* [12, p. 79] – І не міг не відчувати себе ображеним [14, с. 54]. Вилучення зумовлені нормами української мови, а також тим, що деяка інформація є несуттєвою, а її подача – багатослівною.

На стилістичному рівні при відтворенні герундія українською спостерігаємо експресивацію: ... *he didn't seem to mind throwing his money around* [13, p. 5] – ... *тож міг дозволити собі тринькати гроші* [14, с. 6]. Зазначимо, що у межах цього текстового фрагмента спостерігаємо лексико-граматичну трансформацію – антонімічний переклад.

Як бачимо, органічний зв'язок граматики, лексики та стилістики кожної мови зумовлює синергетичний характер перекладацьких трансформацій, оскільки у процесі перекладу відбуваються одночасно лексичні, граматичні та стилістичні зміни.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Аналіз шляхів відтворення безособових форм англійського дієслова українською мовою засвідчує, що досягнення комунікативної еквівалентності текстів оригіналу та перекладу неможливе без звернення до перекладацьких трансформацій на лексичному, граматичному та стилістичному рівнях, якість та частотність яких визначаються індивідуальним стилем перекладача. Перспективу подальших досліджень трансформацій при перекладі вбачаємо у можливості аналізу шляхів перекладу англійських конструкцій з умовним способом українською мовою.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бялик В. Д., Микитюк І. М. Стилiстичнi аспекти перекладу: навч. посiб. для вищ. навч. закл. України спец. «Переклад». Чернiвцi: ЧНУ, 2016. 352 с.
2. Калига А. А., Лазуренко Д. А. Роль перекладацьких трансформацій у перекладі англомовних науково-технічних текстів українською мовою. «Молодий вчений». 2018. № 11 (63). С. 317–321.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
4. Карлова В. О. Граматичні трансформації як спосіб адекватного відтворення українською мовою безособових форм дієслова англійської мови. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2015. Вип. 13. С. 93–97.
5. Кравченко Т. М., Пагуляк Ю. Структурні особливості перекладу інфінітивних конструкцій англійської мови на українську. *Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука»*. 2018. Вип. 24 (1). С. 131–135.
6. Кузнецова М. О. Особливості відтворення граматичних явищ англомовних науково-технічних текстів при перекладі українською мовою. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2014. Вип. 49. С. 58–60.
7. Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навч. посібник. Вінниця: Нова книга, 2011. 136 с.
8. Остапенко С. А. Особливості застосування граматичних трансформацій у процесі перекладу деприкетника (на матеріалі перекладу роману В. Скотта «Айвенго»). *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. 2013. Т. 219, Вип. 207. С. 87–91.
9. Остроушко О. А. Деякі граматичні труднощі англо-українського перекладу (на матеріалі інформаційних текстів). *Філологічні студії*. 2012. Вип. 7. С. 232–244.
10. Тарасенко К. В., Каширина І. В. Специфіка перекладу безособових форм дієслова в текстах медичної галузі. *Держава та регіони*. 2017. № 3 (50). С. 41–50.
11. Шмигер Т. В. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя: ключові проблеми та періодизація: автореф. дис. ... канд. філ. наук: 10.02.16 / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2008. 22 с.
12. Шоу І. Нічний черговий / пер. з англ. Л. Маланчук. *Vsesvit*. 1979. № 3. С. 3–77.
13. Ярова Л. О. Граматичні особливості англомовних міжнародних документів в аспекті перекладу. *Наукові записки КДПУ*. 2016. Вип. 144. С. 233–237.
14. Shaw I. *Nightwork*. N.-Y.: Open Road Media, 2013. 336 p.

REFERENCES:

1. Bialyk V. D., Mykytiuk I. M. (2016). Stylistychni aspekty pereklady [Stylistic aspects of translation]: navch. posib. dlia vyshch. navch. zakl. Ukrainy spets. «Pereklad». Chernivtsi: ChNU. [in Ukrainian].
2. Kalyta, A. A., Lazurenko, D. A. (2018). Rol perekladatskykh transformatsii u perekladi anhlomovnykh naukovo-tekhnychnykh tekstiv ukrainskoiu movoiu [The role of translation transformations in translation of English scientific and technical texts into Ukrainian]. «*Molodyi vchenyi*». № 11 (63). [in Ukrainian].
3. Karaban, V. I. (2004). Pereklad anhliiskoi naukovo i tekhnichnoi literatury. Hramatychni trudnoshchi, leksychni, terminolohichni ta zhanrovo-stylistychni problem [Translation of English scientific and technical literature. Grammatical difficulties, lexical, terminological and genre-stylistic problems]. Vinnytsia: Nova knyha. [in Ukrainian].
4. Karlova, V. O. (2015). Hramatychni transformatsii yak sposib adekvatnoho vidtvorennia ukrainskoiu movoiu bezosobovykh form diieslova anhliiskoi movy [Grammatical transformations as a way of adequate reproduction of impersonal forms of English verb in Ukrainian.]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Dragomanova*. Vyp. 13. [in Ukrainian].
5. Kravchenko, T. M., Pahutiak, Yu. (2018). Strukturni osoblyvosti perekladu infinityvnykh konstruksii anhliiskoi movy na ukrainsku [Structural features of the translation Infinitive structures of English into Ukrainian]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Osvita i nauka»*. Vyp. 24 (1). [in Ukrainian].
6. Kuznetsova, M. O. (2014). Osoblyvosti vidtvorennia hramatychnykh yavyshech anhlomovnykh naukovo-tekhnychnykh tekstiv pry perekladi ukrainskoiu movoiu [Features of the reproduction of grammatical phenomena of English scientific and technical texts when translated into Ukrainian]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Vyp. 49. [in Ukrainian].
7. Naumenko, L. P., Hordieieva, A. Y. (2011). Praktychnyi kurs perekladu z anhliiskoi movy na ukrainsku [Practical course of translation from English into Ukrainian]: navch. posibnyk. Vinnytsia: Nova knyha. [in Ukrainian].
8. Ostapenko, S. A. (2013). Osoblyvosti zastosuvannia hramatychnykh transformatsii u protsesi perekladu diiepryketnyka (na materialy perekladu romanu V. Skotta «Aivenho») [Features of application of grammatical transformations in the process of translation of adverbs (based on the translation of W. Scott's novel "Aivengo").] *Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnogo universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu «Kyievo-Mohylianska akademiia»*. T. 219, Vyp. 207. [in Ukrainian].
9. Ostroushko, O. A. (2012). Deiaki hramatychni trudnoshchi anhlo-ukrainskoho perekladu (na materialy informatsiinykh tekstiv) [Some grammatical difficulties of English and Ukrainian translation (on the basis of information texts)]. *Filolohichni studii*. Vyp. 7. [in Ukrainian].
10. Tarasenko, K. V., Kashyryina, I. V. (2017). Spetsyfika perekladu bezosobovykh form diieslova v tekstakh medychnoi haluzi [Peculiarities of the translation of the impersonal forms of the verb in medical texts]. *Derzhava ta rehiony*. № 3 (50). [in Ukrainian].
11. Shmiher, T. V. (2008). Istoriia ukrainskoho perekladoznavstva KhKh storichchia: kliuchovi problemy ta periodyzatsiia [The History of Ukrainian translation studies of the 20th century: key issues and periodization]: *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyivskyi nats. un-t im. Tarasa Shevchenko. Kyiv. [in Ukrainian].
12. Shou, I. (1979). Nichnyi cherhovyi [Nightwork] / per. z anhli. L. Malanchuk. *Vsesvit*. № 3. [in Ukrainian].
13. Iarova, L. O. (2016). Hramatychni osoblyvosti anhlo-movnykh mizhnarodnykh dokumentiv v aspekti perekladu [Grammar features of English international documents in the aspect of translation.]. *Naukovi zapysky KDPU*. Vyp. 144. [in Ukrainian].
14. Shaw, I. (2013). *Nightwork*. New-York: Open Road Media. [in English].